EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.8.2023
COM(2023) 498 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om de tekniska och ekonomiska möjligheterna att införa obligatorisk elektronisk identifiering av nötkreatur överallt i unionen

Innehållsförteckning

Inledning 2
Bakgrund 2
Nuvarande EU-regler 3
Enkät om elektronisk identifiering av nötkreatur 4
Analys av resultaten 4
Möjlighet att använda elektronisk identifiering av nötkreatur 4
Aktuell användning av elektronisk identifiering av nötkreatur 5
Godkända elektroniska identifieringsmärken 6
Tillfredsställelse med de nuvarande reglerna 6
Slutsatser 7

Inledning

Syftet med detta dokument är att ge Europaparlamentet och rådet en översikt över den aktuella situationen i fråga om användningen av elektronisk identifiering av nötkreatur i EU och att redogöra för kommissionens analyser av möjligheterna att göra sådan elektronisk identifiering obligatorisk överallt i unionen.

Elektroniska system för identifiering av djur har införts i EU genom lagstiftning som redan varit i kraft i över 20 år. Bland dessa ingår obligatoriska system för elektronisk identifiering av får och getter enligt förordning (EG) nr 21/2004[1] samt frivilliga system för nötkreatur som infördes genom förordning (EG) nr 1760/2000[2], ändrad genom förordning (EU) nr 653/2014[3].

Enligt artikel 23a i förordning (EG) nr 1760/2000 ska kommissionen senast den 18 juli 2023 lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om de tekniska och ekonomiska möjligheterna att införa obligatorisk elektronisk identifiering av nötkreatur överallt i unionen, och denna rapport ska vid behov åtföljas av lämpliga lagstiftningsförslag. Denna bestämmelse infördes genom förordning (EU) nr 653/2014, i vilken det förutsätts att användningen av system för elektronisk identifiering skulle kunna rationalisera spårbarhetsprocesserna genom att automatisera avläsningen och registreringen i det register som förs av aktörer som håller nötkreatur. Dessutom skulle det kunna möjliggöra automatisk rapportering till databasen av förflyttningar av nötkreatur och därigenom förbättra spårbarhetssystemets snabbhet, tillförlitlighet och noggrannhet. Det elektroniska identifieringssystemet skulle även kunna förbättra handläggningen av vissa direktbetalningar till jordbrukarna.

Bakgrund

Med elektronisk identifiering avses i allmänhet identifiering med radiofrekvens. Sådan elektronisk identifiering består av två delar: identifieraren och läsaren. Identifieraren innehåller en passiv transponder (mikrochip utan inre energikälla) som förmedlar lagrad information (identitetskod) när läsaren (sändare-mottagare) aktiverar den på en viss frekvens. Elektronisk identifiering kan bidra till att förbättra nuvarande system för identifiering av nötkreatur. Elektroniska identifierare möjliggör bland annat snabbare avläsning och minskad felfrekvens jämfört med traditionella öronmärken. Dynamisk avläsning och direkt inmatning av uppgifterna i databasen är också möjlig (på så sätt undviks potentiella fel på grund av felaktig manuell inmatning i databasen). Detta skulle framför allt kunna underlätta rapporteringen till databasen av förflyttningar av djur. Den elektroniska identifieringens roll när det gäller att förbättra identifieringen och spårbarheten av djur bör dock inte överskattas med tanke på svårigheterna med tillämpningen av nuvarande system. Alla identifieringssystem förutsätter fullständig märkning av alla djur och effektiv hantering av uppgifterna, oavsett om man använder elektroniska identifierare eller traditionella öronmärken.

Mot bakgrund av den tekniska utvecklingen av nya typer av elektroniska identifierare ändrades förordning (EG) nr 1760/2000 genom förordning (EU) nr 653/2014 för att ge utrymme för framtida EU-regler som gör det möjligt att använda elektroniska identifierare som officiella identifieringsmärken. Mot bakgrund av skäl 16 i förordning (EU) nr 653/2014, där det anges att införandet av obligatorisk elektronisk identifiering av nötkreatur i hela unionen ”skulle

---

1 Rådets förordning (EG) nr 21/2004 av den 17 december 2003 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av får och getter och om ändring av förordning (EG) nr 1782/2003 samt direktiven 92/102/EEG och 64/432/EEG (EUT L 5, 9.1.2004, s. 8).

2 Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1760/2000 av den 17 juli 2000 om upprättande av ett system för identifiering och registrering av nötkreatur samt märkning av nötkött och nötköttsprodukter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 820/97 (EGT L 204, 11.8.2000, s. 1).

3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 653/2014 av den 15 maj 2014 om ändring av förordning (EG) nr 1760/2000 vad gäller elektronisk identifiering av nötkreatur och märkning av nötkött (EUT L 189, 27.6.2014, s. 33).

kunna få negativa ekonomiska konsekvenser för vissa aktörer", var det lämpligt att göra användningen av elektronisk identifiering frivillig. Medlemsstaterna har mycket olika djurhållningssystem, produktionsmetoder och branschorganisationer, och tilläts därför göra elektronisk identifiering obligatorisk på sitt territorium.

Flera rapporter användes vid utarbetandet av förordning (EU) nr 653/2014. Kommissionen inledde 1998 ett storskaligt forskningsprojekt om elektronisk identifiering av djur, det så kallade IDEA-projektet (*IDentification Electronic des Animaux*), som genomfördes av kommissionens gemensamma forskningscentrum. Slutrapporten lades fram i april 2002 och närmare förtydliganden gjordes i juli 2002. Projektet visade att införandet av elektroniska identifierare i princip kan medföra betydande förbättringar av systemen för identifiering av djur, förutsatt att en rad villkor uppfylls när det gäller kompletterande åtgärder.

Kommissionen lade 2005 fram en rapport för rådet och Europaparlamentet om möjligheten att införa elektronisk identifiering för nötkreatur[4]. Syftet med rapporten var att sammanfatta erfarenheterna av IDEA-projektet och dra slutsatser när det gäller villkoren för införande av elektroniska identifieringssystem för nötkreatur i EU. I rapporten konstaterade kommissionen att det har påvisats att utvecklingen av radiofrekvensidentifiering kommit så pass långt att den redan skulle kunna tillämpas i praktiken. I rapporten konstaterades också att det är mycket önskvärt att övergå till elektronisk identifiering av nötkreatur i EU, eftersom det bland annat skulle bidra till att minska den administrativa bördan.

Kommissionen beställde 2009 en studie om införandet av elektronisk identifiering som officiell metod för att identifiera nötkreatur inom EU, vilken omfattade en kostnads-nyttoanalys av elektronisk identifiering av nötkreatur. I denna studie konstaterades att elektronisk identifiering medför högre kostnader för identifierare och avläsningsanordningar jämfört med konventionell identifiering och att de direkta kostnaderna och fördelarna inte är balanserade längs hela produktionskedjan. I studien drogs även slutsatsen att det bästa alternativet skulle vara ett frivilligt införande av elektronisk identifiering i nötkreatursektorn på grundval av harmoniserade standarder. De enskilda medlemsstaterna bör dock ha möjlighet att välja ett obligatoriskt system på nationell nivå.

Nuvarande EU-regler

Identifiering och registrering av nötkreatur reglerades till och med den 21 april 2021 i förordning (EG) nr 1760/2000.

Från och med den 21 april 2021 fastställs reglerna för identifiering och rapportering av nötkreatur i förordning (EU) 2016/429 (*djurhälsolagen*)[5], kompletterad genom delegerad förordning (EU) 2019/2035[6] och genomförandeförordning (EU) 2021/520[7]. Enligt artikel 112 a i djurhälsolagen ska nötkreatur vara märkta individuellt med ett fysiskt identifieringsmärke. I artikel 38.1 i delegerad förordning (EU) 2019/2035 fastställs att identifieringsmärket ska vara ett konventionellt öronmärke i varje öra. Enligt artikel 41.1 i samma delegerade förordning får medlemsstaterna godkänna att ett av de konventionella öronmärkena ersätts med en elektronisk

4 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX:52005DC0009.

5 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 av den 9 mars 2016 om överförbara djursjukdomar och om ändring och upphävande av vissa akter med avseende på djurhälsa ("djurhälsolag") (EUT L 84, 31.3.2016, s. 1).

6 Kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/2035 av den 28 juni 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller bestämmelser om anläggningar som håller landlevande djur och kläckerier samt om spårbarhet för vissa hållna landlevande djur och kläckägg (EUT L 314, 5.12.2019, s. 115).

7 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/520 av den 24 mars 2021 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/429 vad gäller spårbarhet för vissa hållna landlevande djur (EUT L 104, 25.3.2021, s. 39).

identifierare. Om en medlemsstat godkänner en sådan ersättning får aktörerna tillämpa frivillig elektronisk identifiering av nötkreatur.

Enligt artikel 269 i djurhälsolagen får medlemsstaterna anta nationella åtgärder som kan vara ytterligare åtgärder eller åtgärder som är strängare än de som fastställs i djurhälsolagen om spårbarhetskrav för hållna nötkreatur. Detta ger medlemsstaterna möjlighet att göra användningen av elektronisk identifiering av nötkreatur obligatorisk på nationell nivå, en möjlighet som även omfattades av de bestämmelser om spårbarhet för nötkreatur som gällde innan djurhälsolagen började tillämpas.

Intensiva diskussioner och reflektioner om identifiering och registrering av djur, däribland nötkreatur, ägde rum inom ramen för expertgruppsmöten under 2018 och 2019, som ett led i utarbetandet av delegerad förordning (EU) 2019/2035. Elektronisk identifiering, inklusive dess ekonomiska aspekter, diskuterades ingående, och resultatet av dessa diskussioner bibehölls i den slutliga texten till delegerad förordning (EU) 2019/2035. Det ansågs lämpligt att användningen av elektronisk identifiering även fortsättningsvis skulle vara frivillig för djurhållare, såvida den inte blev obligatorisk enligt nationella bestämmelser. Inom ramen för ett sådant frivilligt system kommer elektronisk identifiering att väljas av de djurhållare som sannolikt kan dra ekonomisk nytta av metoden eller som ser andra fördelar med den (t.ex. optimering av datainsamlingen), samtidigt som andra djurhållare har möjlighet att fortsätta att identifiera sina djur med två konventionella öronmärken.

Enkät om elektronisk identifiering av nötkreatur

I januari 2023 uppmanade kommissionen medlemsstaterna att besvara en kort enkät om den aktuella situationen i fråga om elektronisk identifiering av nötkreatur. Samtliga 27 medlemsstater samt Schweiz och Norge deltog i enkäten, och deras svar sammanfattas nedan.

Enkäten bestod av följande (grupper av) frågor som medlemsstaterna uppmanades att besvara:

1. Är elektronisk identifiering av nötkreatur obligatorisk i din medlemsstat?
2. Är det tillåtet med frivillig elektronisk identifiering av nötkreatur i din medlemsstat?
3. Hur många aktörer (i %) tillämpar frivillig elektronisk identifiering av nötkreatur i din medlemsstat?
4. Om elektronisk identifiering av nötkreatur är obligatorisk eller frivillig i din medlemsstat, vilken eller vilka metoder är tillåtna?
5. Anser du att de nuvarande reglerna för elektronisk identifiering av nötkreatur är tillfredsställande?

Analys av resultaten

Möjlighet att använda elektronisk identifiering av nötkreatur

I fråga 1 och 2 ombads medlemsstaterna att redogöra för den aktuella situationen i fråga om aktörernas möjlighet att använda elektronisk identifiering av nötkreatur. Frågorna var ”Är elektronisk identifiering av nötkreatur obligatorisk i din medlemsstat – ja eller nej?” och ”Är det tillåtet med frivillig elektronisk identifiering av nötkreatur i din medlemsstat – ja eller nej?”.

Av figur 1 framgår att endast tre länder (två medlemsstater och Schweiz) inte tillåter att ett av de konventionella öronmärkena ersätts med ett elektroniskt identifieringsmärke. I 21 länder (varav 20 medlemsstater) är användningen av elektronisk identifiering av nötkreatur frivillig, medan den i fem medlemsstater är obligatorisk. Dessutom är elektronisk identifiering obligatorisk i delar av två medlemsstaters territorium, och ytterligare tre medlemsstater meddelade att de har beslutat eller överväger att göra elektronisk identifiering av nötkreatur obligatorisk i hela eller delar av deras territorium.

Figur 1: Den aktuella situationen i medlemsstaterna

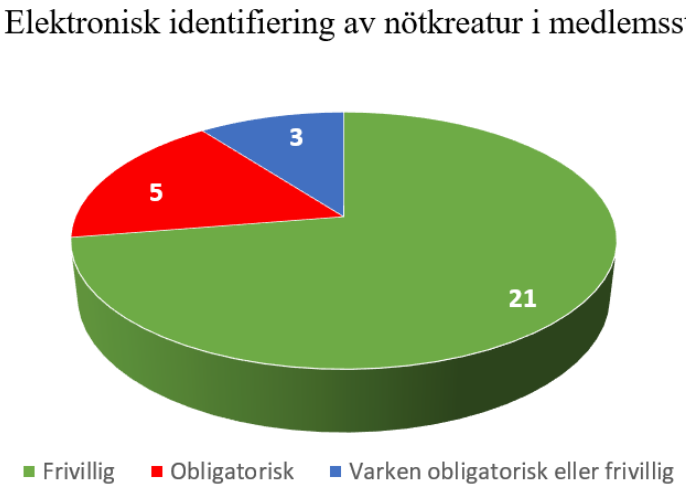

Aktuell användning av elektronisk identifiering av nötkreatur

Användningen av elektronisk identifiering av nötkreatur i medlemsstater där detta är frivilligt varierar mellan 0 och 100 % av nötkreatursbesättningarna. I hälften av dessa medlemsstater använder mindre än 1 % av de aktörer som håller nötkreatur elektronisk identifiering för att identifiera sina djur. Den mycket höga täckningen i vissa länder är huvudsakligen industridriven, antingen genom subventioner eller genom att aktörer inom t.ex. kött- eller mejeriindustrin efterfrågar elektroniskt identifierade djur. Resultaten redovisas i figur 2.

Figur 2: Användning av elektronisk identifiering av nötkreatur i länder där detta är frivilligt

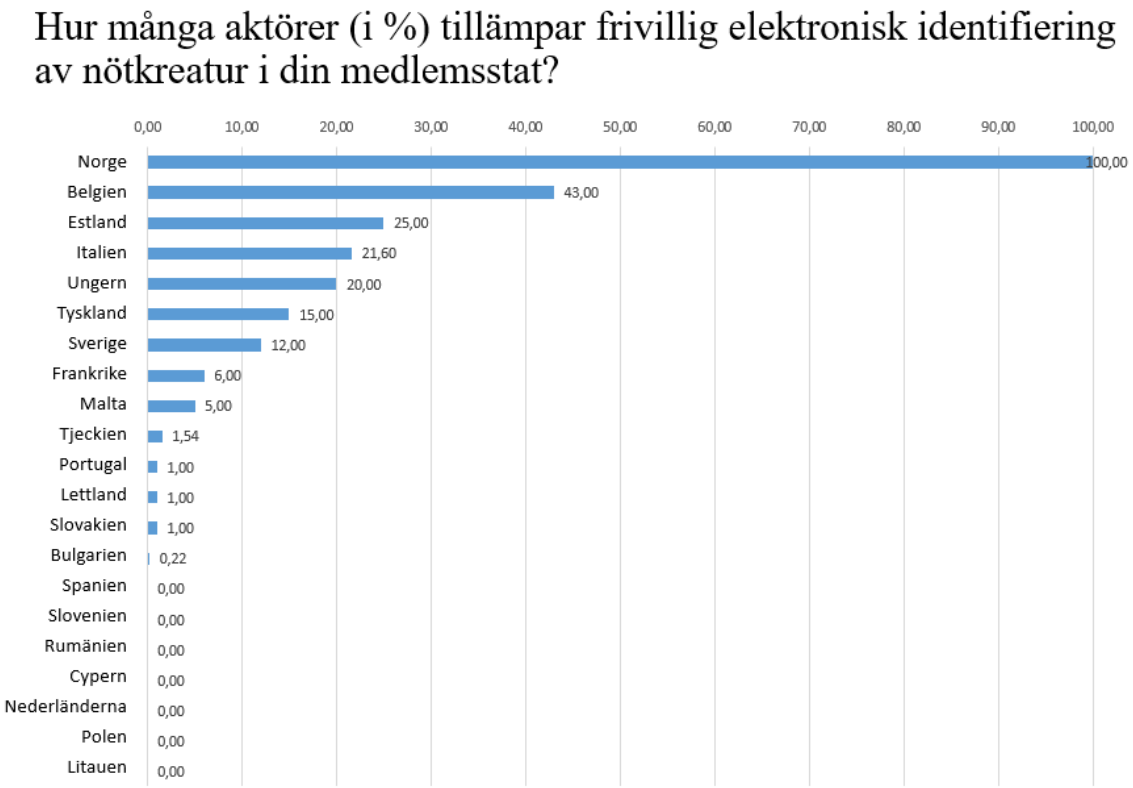

Godkända elektroniska identifieringsmärken

I medlemsstater där det är tillåtet med elektronisk identifiering av nötkreatur är de vanligaste identifieringsmärkena elektroniska öronmärken. Denna metod har godkänts av de behöriga myndigheterna i alla länder där elektronisk identifiering av nötkreatur antingen är obligatorisk eller frivillig. Resultaten redovisas i figur 3.

Figur 3: Godkända elektroniska identifieringsmärken

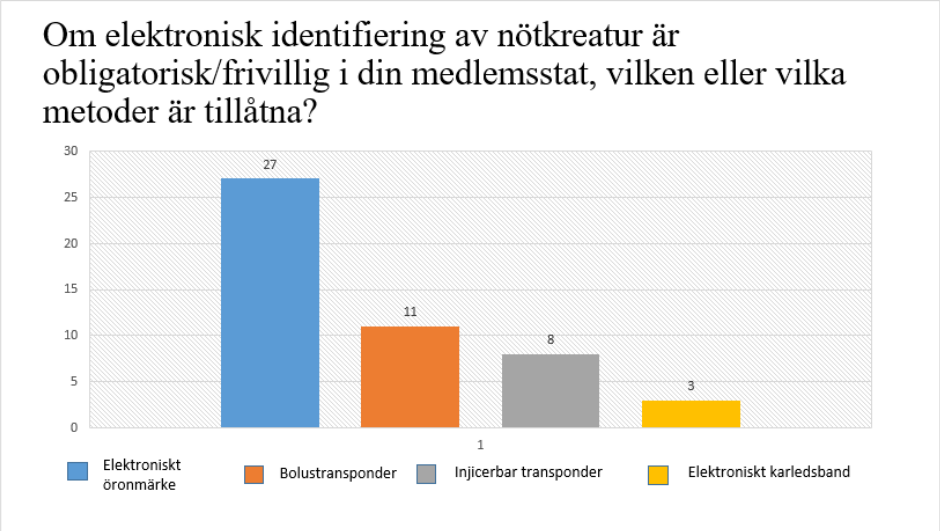

Tillfredsställelse med de nuvarande reglerna

En stor majoritet av medlemsstaterna ansåg att de nuvarande reglerna för identifiering av nötkreatur var tillfredsställande eller mycket tillfredsställande, medan endast en medlemsstat ansåg att reglerna var otillfredsställande. Resultaten redovisas i figur 4.

Figur 4: Tillfredsställelse med de nuvarande reglerna

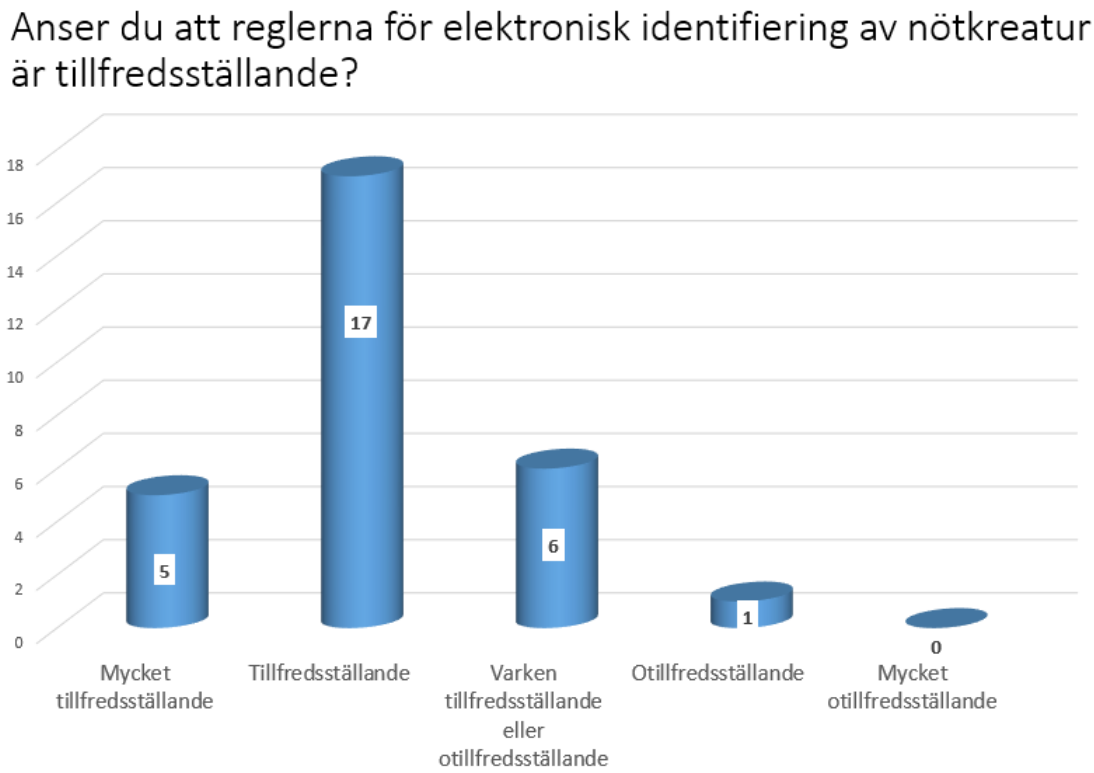

Slutsatser

Av enkätundersökningen om elektronisk identifiering av nötkreatur framgår att medlemsstaterna fortfarande är nöjda med de nuvarande reglerna. Undersökningen visar också att 37 % av medlemsstaterna antingen tillämpar eller kommer att tillämpa obligatorisk elektronisk identifiering av nötkreatur på hela eller delar av sitt territorium enligt de nuvarande reglerna. Elektronisk identifiering tillämpas dessutom på hela eller stora delar av nötkreatursbesättningen i en del av de länder där användningen är frivillig.

Enligt de nuvarande reglerna för identifiering av nötkreatur får den behöriga myndigheten i varje medlemsstat godkänna frivillig användning av elektronisk identifiering av nötkreatur eller fastställa nationella bestämmelser om obligatorisk användning av elektronisk identifiering av nötkreatur på sina territorier. Dessa regler har tillämpats framgångsrikt sedan 2014 och diskuterades på nytt och avtalades med medlemsstaterna när delegerad förordning (EU) 2019/2035 utarbetades 2019, inom ramen för den nya rättsliga ramen för djurhälsa. Det ansågs lämpligt att behålla flexibiliteten för aktörerna och medlemsstaterna. Dessa förnyade regler har varit tillämpliga sedan den 21 april 2021.

Enligt artikel 282 i djurhälsolagen ska kommissionen utvärdera djurhälsolagen tillsammans med de delegerade akter som avses i artikel 264 i samma lag och överlämna resultaten av utvärderingen i en rapport till Europaparlamentet och rådet senast den 22 april 2026. Som ett led i denna utvärdering kan erfarenheterna av genomförandet av reglerna för identifiering och registrering av nötkreatur återigen bedömas, och bedömningen kommer då att omfatta en längre period för genomförandet av reglerna.

På grundval av slutsatserna från den enkätundersökning som avses ovan, resultatet av diskussionerna i expertgrupperna och med medlemsstaterna under utarbetandet av de nuvarande reglerna och den planerade utvärderingen av dessa regler kommer kommissionen inte att föreslå några lagstiftningsförslag i detta skede.